

Olsztyn, 29 maja 2024 r.

PS-VI.431.2.7.2024.KS

**Szanowny Pan
Marcin Chilicki
Dyrektor
Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń
Caritas Diecezji Ełckiej
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1
ul. Wojska Polskiego 45A/1
19-300 Ełk**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.260.2024 z 08 kwietnia 2024 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – delegatura Urzędu w Ełku, w składzie:

1. Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Ełku. Czynności kontrolne rozpoczęto 15 kwietnia i zakończono 17 kwietnia 2024 r.

Przedmiot kontroli obejmował planowanie i realizację pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowankiem, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U.2024, poz. 177 ze zm.) - zwanej dalej ustawą wrispz lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292 poz. 1720 ze zm.) - zwanego dalej rozporządzeniem;
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodziny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. 2023 poz. 2809).

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/ PO-W nr 1/ Jednostka - co oznacza: Dom Św. Faustyny - Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Ełku;
2. Dyrektor - co oznacza: Dyrektora Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 w Ełku, Pana Marcina Chilickiego;
3. Statut - co oznacza: *Statut Domu Św. Faustyny – Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1*, zatwierdzony przez Dyrektora Caritas Diecezji Ełckiej w dniu 23 października 2014 r.;

4. Regulamin - co oznacza: *Regulamin Organizacyjny Domu Św. Faustyny – Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Ełku* z dnia 01 września 2021 r., zaakceptowany przez Dyrektora Placówki i Dyrektora Caritas Diecezji Ełckiej;
5. Wykaz kadry - co oznacza: *Wykaz kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę;
6. Wykaz dzieci - co oznacza: Wykaz dzieci przebywających w Placówce w dacie kontroli, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę;
7. Rejestr - co oznacza: Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;
8. diagnoza/ diagnoza psychofizyczna - co oznacza: diagnozę psychofizyczną dziecka, o której mowa w § 14 rozporządzenia;
9. plan/ plan pomocy - co oznacza: plan pomocy dziecku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy wripsz oraz § 15 rozporządzenia;
10. karta - co oznacza: kartę pobytu, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia;
11. zespół - co oznacza: zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 135-137 ustawy wripsz;
12. ocena/ okresowa ocena - co oznacza: okresową ocenę sytuacji dziecka, o której mowa w art. 138 ustawy wripsz;
13. IPU - co oznacza: indywidualny program usamodzielnienia, o którym mowa w art. 145 ust. 4 ustawy wripsz.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia jej zakończenia (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą). Fakt przeprowadzenia kontroli w Placówce odnotowano w rejestrze kontroli, prowadzonym w Jednostce.

Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności Pana Marcina Chilickiego – Dyrektora. Ustaleń dokonano w oparciu o: analizę prowadzonej i gromadzonej w Placówce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww., rozmowy przeprowadzone z dziećmi oraz spostrzeżenia poczynione w trakcie oględzin pomieszczeń znajdujących się w Placówce.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka jest niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjno-interwencyjnego, prowadzoną przez Caritas Diecezji Ełckiej, przeznaczoną dla 14 wychowanków.

W okresie objętym kontrolą szczegółową organizację, zakres działania i funkcjonowania Placówki określały następujące dokumenty:

- *Statut Domu Św. Faustyny – Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1*, zatwierdzony przez Dyrektora Caritas Diecezji Ełckiej w dniu 23 października 2014 r. /akta kontroli str. 1-2/;

- *Regulamin Organizacyjny Domu Św. Faustyny – Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Ełku z dnia 01 września 2021 r., zaakceptowany przez Dyrektora Placówki i dyrektora Caritas Diecezji Ełckiej /akta kontroli str. 3-18/.*

Ponadto praca opiekuńczo-wychowawcza w PO-W nr 1, w okresie podlegającym kontroli, realizowana była na podstawie:

- *Wewnętrznych zasad funkcjonowania Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1, wprowadzonych przez Dyrektora /akta kontroli str. 19-41/;*
- *Programu pracy opiekuńczo-wychowawczej i profilaktycznej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń w Ełku /akta kontroli str. 42-53/;*
- *Rocznego Programu Pracy Psychologiczno-Pedagogicznej, opracowywanego na każdy rok kalendarzowy przez psychologa i pedagoga oraz zatwierdzonego przez Dyrektora /akta kontroli str. 54-58/;*
- *Miesięcznego Planu Pracy /akta kontroli str. 59-67/;*
- *Zarządzenia nr 02/2023 Dyrektora Domu św. Faustyny- Pomocna Dłoń w Ełku z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie zmiany (...) druków, tj. Okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz Wniosku z zespołu dotyczącego zasadności pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej /akta kontroli str. 68-71/;*
- *Zarządzenia nr 05/2023 Dyrektora Domu św. Faustyny- Pomocna Dłoń w Ełku z dnia 04 maja 2023 r. w sprawie zasad przyznawania kieszonkowego /akta kontroli str. 72/;*
- *Zarządzenia nr 06/2023 Dyrektora Domu św. Faustyny- Pomocna Dłoń w Ełku z dnia 25 września 2023 r., dotyczącego wprowadzenia planu posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oraz zespołów problemowych w 2024 r. /akta kontroli str. 73-74/;*
- *Zarządzenia nr 01/2024 Dyrektora Domu św. Faustyny- Pomocna Dłoń w Ełku z dnia 19 stycznia 2024 r. w sprawie zmiany (...) druków, tj. Okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz Wniosku z zespołu dotyczącego zasadności pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej /akta kontroli str. 75-80/;*
- *Zarządzenia nr 2/2024 Dyrektora Domu św. Faustyny-Pomocna Dłoń w Ełku z dnia 16 kwietnia 2024 r. w sprawie samowolnego opuszczenia przez dziecko placówki podległej centrum /akta kontroli str. 81/.*

Zapisy § 1 Statutu wskazują, że kontrolowana Jednostka jest „(...) niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego (...)” /akta kontroli str. 1-2/. Powyższy zapis, jest niezgodny z zezwoleniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego na prowadzenie Placówki, wydanym w dniu 23 października 2014 r. (znak: PS-IV.9423.2.10.2014 ICH), które zostało zmienione w dniu 22 lutego 2017 r. (znak: PS-VI.9423.3.4.2017.AB), określające typ Jednostki jako socjalizacyjno-interwencyjny. Poza wyżej stwierdzonym uchybieniem kontrolujący nie wnieśli uwag do treści badanych dokumentów organizacyjnych kontrolowanej Jednostki.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników pedagogicznych Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

Ustalono, iż w okresie podlegającym kontroli, Jednostką kierował Dyrektor, który w ramach 1 etatu, sprawował również funkcję Dyrektora czterech innych placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Caritas Diecezji Ełckiej /akta kontroli str. 83/.

Zgodnie z wykazem przedłożonym kontrolującym /akta kontroli str. 82-83/, na stanowiskach pracowników pedagogicznych zatrudnionych było łącznie dziewięć osób, w tym:

- kierownik-wychowawca – w wymiarze 1 etatu,

- wychowawcy – 5 osób, łącznie w wymiarze 5 etatów,
- pomoc wychowawcy/opiekunka dziecięca - w wymiarze 1 etatu,
- pedagog - w wymiarze 1/2 etatu,
- psycholog - w wymiarze 1 etatu.

Nadmienić należy, iż pedagog, psycholog oraz pomoc wychowawcy/opiekunka dziecięca, w ramach wskazanych etatów, świadczyli pracę również w pozostałych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzonych przez Caritas Diecezji Ełckiej.

Z uwagi na fakt, iż podczas przeprowadzania czynności kontrolnych w:

- Domu Św. Faustyny – Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawczej nr 2 w Ełku w dniach 25-28 października 2021 r. weryfikowano dokumentację osobową Dyrektora, pedagoga oraz pomocy wychowawcy/opiekunki dziecięcej,

- Domu Św. Faustyny – Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 w Ełku w dniach 03-05 listopada 2021 r. analizowano dokumentację kierownika-wychowawcy oraz wychowawców (poz. nr 2, 3, 4, 5 w Wykazie kadry) odstąpiono od jej ponownego sprawdzania.

Ustalono wówczas, że Dyrektor spełniał wymogi kwalifikacyjne przewidziane dla osób kierujących placówką opiekuńczo-wychowawczą, określone w art. 97 ust. 3 pkt 1-5 i 6 ustawy wripsz. Także pozostałe osoby, o których mowa powyżej posiadały kwalifikacje, przypisane poszczególnym stanowiskom w placówce opiekuńczo-wychowawczej, o których mowa w art. 98 ust. 1 oraz 3 pkt 1-3 i 4 ustawy wripsz.

Analizie poddano dokumentację osobową psychologa oraz 1 wychowawcy (poz. nr 6 w Wykazie kadry) i stwierdzono, że osoby te posiadają odpowiednie wykształcenie, określone w art. 98 ust. 1 ustawy wripsz. W aktach osobowych każdej z tych osób znajdowało się oświadczenie, potwierdzające spełnianie wymogów określonych w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy wripsz, tj., że:

- nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Osoby te posiadały także, zgodnie z art. 98 ust. 3 pkt 4 powyższego aktu prawnego, aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, że są zdolne do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zarówno Dyrektor (o czym mowa w art. 97 ust. 3 pkt 5a ustawy wripsz), jak i pracownicy (art. 98 ust. 3 pkt 3a ustawy wripsz), mogą pełnić swe funkcje pod warunkiem, iż nie figurują w bazie danych Rejestru.

W myśl art. 7b ust. 2 ustawy wripsz, informacje o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru, w odniesieniu do Dyrektora oraz pracowników Placówki sprawdza i potwierdza pracodawca. Wskazać należy również, że stosownie do przepisów 7b ust. 1 ustawy wripsz i art. 12 pkt 6 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2023 poz. 31) pracodawca winien zweryfikować daną osobę w Rejestrze jeszcze przed zatrudnieniem. Natomiast w odniesieniu do osób zatrudnionych przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy wripsz, pracodawca obowiązek ten winien wypełnić w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tychże zmian, tj. od 1 lutego 2023 r. do 31 lipca 2023 r., o czym stanowi art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022, poz. 2140).

Kontrolującym przedłożono wydruki, potwierdzające, że pracownicy pedagogiczni, za wyjątkiem Dyrektora, zostali zweryfikowani w Rejestrze.

Z przedłożonej umowy o pracę (zawartej w dniu 01 stycznia 2007 r.) wynika, że pracodawcą dla Dyrektora Placówki jest Caritas Diecezji Ełckiej, ...
..... **/akta kontroli str. 84/**, na którym spoczywał obowiązek weryfikacji Dyrektora w Rejestrze, do dnia 31 lipca 2023 r.

W toku kontroli, zespół inspektorów skierował do ..... Caritas Diecezji Ełckiej, za pośrednictwem Dyrektora Placówki, zapytanie o przyczynę niedopełnienia powyższego obowiązku. Dyrektor PO-W nr 1 odmówił jego przyjęcia, wskazując, iż nie jest „(...) osobą upoważnioną do przyjmowania korespondencji” **/akta kontroli str. 85/**. W związku z odmową przyjęcia powyższego zapytania, w toku trwania postępowania kontrolnego przesłano pismo w tej sprawie bezpośrednio do pracodawcy Dyrektora, tj. .... Caritas Diecezji Ełckiej, ..., który wyjaśnił, że „(...) przez jedynie niedopatrzenie nie pozyskano informacji ze wskazanego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, co niniejszym uczyniono niezwłocznie po sygnalizacji organu kontrolującego. Caritas złożył wniosek o rejestrację w w/w rejestrze w celu pozyskania informacji o osobie, jednakże obecnie czas oczekiwania na rejestrację oraz udzielenie informacji przekracza miesiąc (informacja pozyskana telefonicznie w biurze obsługi rejestru). Niemniej jednak dykcja Caritas Diecezji Ełckiej wymaga przedkładania zaświadczenia o niekaralności z KRK, co również dotyczyło Dyrektora Domu Dziecka w Ełku. Posiadana informacja z KRK ma szerszy charakter w stosunku do w/w rejestru, a to wyłącznie spowodowało rzeczone przeoczenie w weryfikacji. (...)” **/akta kontroli str. 86-88/**. Do odpowiedzi dołączono kopie zaświadczeń z Krajowego Rejestru Karnego z 20 grudnia 2007 r. oraz 22 kwietnia 2024 r. o niefigurowaniu Dyrektora w Kartotece Karnej Krajowego Rejestru Karnego **/akta kontroli str. 89-91/**.

Stwierdzono jednocześnie, że w przypadku jednego wychowawcy (poz. nr 4 w Wykazie kadry), zatrudnionego w Placówce od 04 maja 2021 r., weryfikacji dokonano dopiero w dniu rozpoczęcia kontroli, tj. 15 kwietnia 2024 r. **/akta kontroli str. 92-94/**. Osoba ta, zgodnie z obowiązującymi przepisami, winna być sprawdzona w Rejestrze do dnia 31 lipca 2023 r.

Dyrektor PO-W nr 1 w odpowiedzi na zapytanie kontrolujących w sprawie przekroczenia terminu weryfikacji w Rejestrze wychowawcy, o którym mowa powyżej, wskazał, że osoba ta „w dniu zatrudnienia w placówce, jak i obecnie pełni funkcje kuratora społecznego. Posiadała odpowiednie rekomendacje z sądu rodzinnego oraz przedstawiła do wglądu stosowne dokumenty o niekaralności. W związku z czym odstąpiono od weryfikacji jej w cytowanym wyżej Rejestrze. W toku przeglądania akt pracowniczych oraz analizy interpretacji prawnych (niejednoznacznych) uznałem, że należy jednak dokonać weryfikacji pracownika w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym” **/akta kontroli str. 95-97/**.

Nieprawidłowość ta, uznana przez organ kontroli za istotne uchybienie w rozumieniu art. 197d ust. 6 ustawy wrispz skutkowałą dopuszczeniem do pracy osób, co do których nie było pewności, czy spełniają one wymóg określony: w art. 97 ust. 3 pkt 5a ustawy wrispz (w przypadku Dyrektora) oraz w art. 98 ust. 3 pkt 3a ustawy wrispz (w przypadku wychowawcy). Powyższy fakt omówiono z Dyrektorem kontrolowanej Jednostki. Wskazać należy, że zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, kto

dopuszcza do pracy lub innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi osobę bez uzyskania informacji, o której mowa w art. 21 ust. 1 powyższej ustawy, lub wiedząc, że dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 zł.

3. Dane dotyczące wychowanków

Na podstawie analizy prowadzonej w kontrolowanej Jednostce ewidencji dzieci, o której mowa w § 17 ust. 5 rozporządzenia oraz Wykazu dzieci (stanowiącego wyciąg z tejże ewidencji) ustalono, że na dzień kontroli w Placówce, na mocy postanowienia sądu, umieszczonych było 14 wychowanków **/akta kontroli str. 98-101/**. W Jednostce nie przebywały dzieci, umieszczone dodatkowo na podstawie zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 95 ust 3a ustawy w.rispz.

Z informacji przekazanych przez Dyrektora oraz z ewidencji wychowanków, prowadzonej w kontrolowanej Jednostce wynika, że żadne dziecko w okresie podlegającym kontroli nie było przeniesione do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Ustalono, że 1 wychowanek umieszczony był w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Na dzień kontroli w PO-W nr 1 przebywały 2 osoby, które osiągnęły pełnoletność.

Z przedłożonych informacji **/akta kontroli str. 98-101/** wynika, iż 6 wychowanków posiadało opinię, natomiast 5 podopiecznych orzeczenie z poradni *psychologiczno-pedagogicznej*. Stałym wsparciem pedagogicznym na terenie Placówki objęte było 1 dziecko.

Na zajęcia dodatkowe rozwijające pasje i zainteresowania poza PO-W nr 1, uczęszczało 2 wychowanków.

Żadna z rodzin biologicznych dzieci, które były umieszczone w Placówce, w dacie kontroli nie była objęta już wsparciem asystenta rodziny.

W myśl przepisu art. 95 ust. 1 ustawy w.rispz w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia. Zgodnie z art. 95 ust. 2 powyższej ustawy, jest możliwe umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Ustalono, że w dacie kontroli, w Placówce przebywało 2 dzieci (rodzeństwo) poniżej 10 roku życia (poz. nr 5 i 6 w Wykazie) **/akta kontroli str. 98-101/**.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach podał, dzieci te „(...) zostały umieszczone w placówce z powodu braku miejsc w rodzinnej formie pieczy zastępczej. Lepszym rozwiązaniem dla dzieci było umieszczenie ich interwencyjnie w instytucjonalnej pieczy zastępczej, niż pozostawienie w dotychczasowym środowisku rodzinnym” **/akta kontroli str. 102 i 96/**.

Biorąc pod uwagę okoliczności umieszczenia dzieci (w ramach interwencyjnego zabezpieczenia), kontrolujący uznali ten przypadek jako szczególnie uzasadniony i przyjęli wyjaśnienia Dyrektora. Niemniej, biorąc pod uwagę fakt, że dzieci poniżej 10 roku życia, co do zasady winne przebywać w rodzinnej pieczy zastępczej, w ocenie kontrolujących należy podjąć we współpracy z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej działania ukierunkowane na umieszczenie podopiecznych w rodzinnej formie pieczy zastępczej.

4. Planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i sposób ich realizacji

a. planowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej w placówce

Ustalono, że praca w PO-W nr 1 prowadzona jest m.in. w oparciu o „Program pracy opiekuńczo-wychowawczej i profilaktycznej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń w Ełku”, opracowywany na dany rok kalendarzowy, który obejmuje:

- główne zadania, formy i kierunki oddziaływań,
- cele główne programu,
- metody pracy,
- formy pracy,
- główne zadania programu pracy opiekuńczo-wychowawczej i profilaktycznej placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- główne zadania wychowawcy,
- realizację programu w wymiarach: intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, zdrowotnym – profilaktyka zdrowotna, moralnym i duchowym,
- przygotowanie wychowanka do samodzielnego życia poza placówką,
- podtrzymywanie tradycji i zwyczajów,
- profilaktykę,
- system motywacyjny placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- współpracę z organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- nadzór, kontrolę i monitorowanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej nr 1 /akta kontroli str. 42-53/.

Ustalono także, że w okresie podlegającym kontroli, w Placówce, na każdy miesiąc, opracowywano i realizowano *Miesięczny plan pracy*, w którym ujmowano: datę, zadania, imię i nazwisko wychowawcy odpowiedzialnego za realizację poszczególnych zadań oraz informacje dotyczące ich zrealizowania, bądź niezrealizowania, ze wskazaniem przyczyny /akta kontroli str. 59-67/.

Dyrektor kontrolowanej Jednostki poinformował, że w Placówce prowadzi się następującą dokumentację:

- księgę ewidencji wychowanków,
- zeszyty: dyżurów, wydawania leków, wyjść wychowanków, interwencji – zgłoszenia na policję samowolnego oddalenia się wychowanka,
- jadłospisy,
- protokoły zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
- plan pomocy dziecku,
- kartę pobytu dziecka,
- kartę udziału w zajęciach specjalistycznych,
- arkusze badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych,
- kartę potrzeb materialnych,
- kartę odzieżową,
- kartę przedmiotów własnych /akta kontroli str. 103/.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że sposób realizacji Programu pracy opiekuńczo-wychowawczej i profilaktycznej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń w Ełku oraz Miesięcznych planów pracy dokumentowano w prowadzonych

w Jednostce zeszytach: głównym **/akta kontroli str. 169-186/**, wyjść wychowanków, wydawania leków oraz interwencji, a także w dokumentacji indywidualnej wychowanków, w tym kartach pobytu.

b. planowanie i realizacja indywidualnej pracy z wychowankiem

Kontroli poddano dokumentację 4 wychowanków, przebywających w dacie kontroli w Placówce (poz. nr 1, 7, 11, 14 w Wykazie dzieci).

▪ sporządzanie diagnozy psychofizycznej

Ustalono, że stosownie do zapisów § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia oraz § 40 Regulaminu, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki, pedagog oraz psycholog sporządzali diagnozę psychofizyczną.

W badanych diagnozach, zgodnie z § 14 ust. 3 rozporządzenia dokonano analizy:

- mocnych stron dziecka,
- potrzeb dziecka (w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym),
- przyczyn kryzysu w rodzinie i jego wpływu na rozwój dziecka,
- relacji dziecka z jego najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka,
- rozwoju dziecka, w tym: rozwoju fizycznego, sprawności intelektualnej i funkcji poznawczych, funkcjonowania fizycznego oraz rozwoju emocjonalno-motywacyjnego **/akta kontroli str. 104-114, 116-119/**.

Analizowane diagnozy, stosownie do zapisów § 14 ust. 4 rozporządzenia, zawierały również wskazania dotyczące: dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, stosowania programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, przygotowania dziecka do usamodzielnienia **/akta kontroli str. 104-114, 116-119/**.

Diagnozy, zgodnie z zapisami § 40 Regulaminu, podlegały aktualizacji na wniosek zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka lub wychowawcy, co należy uznać za dobrą praktykę.

▪ opracowanie planu pomocy dziecku i jego realizacja

Przepisy art. 100 ust. 1 ustawy wripsz stanowią, że praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzona jest zgodnie z planem pomocy dziecku. Stosownie do § 15 ust. 1 i 4 rozporządzenia plan powinien być opracowany niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej, a także na jej podstawie.

Ustalono, że każde dziecko, którego dokumentację analizowano, posiadało plan pomocy, który był opracowywany na pół roku. Po upływie tego okresu, w uwagach dokonywano podsumowania realizacji planu i następnie opracowywano kolejny plan pomocy **/akta kontroli str. 120-147/**. Brak było możliwości ustalenia kiedy plany pomocy faktycznie zostały opracowane, ponieważ nie zawierały one daty sporządzenia **/akta kontroli str. 120-147/**. Dyrektor kontrolowanej Jednostki poinformował, że „Plan (...) opracowywany jest przez wychowawcę prowadzącego po uzyskaniu diagnozy psychologicznej i przed okresem realizacji planu” **/akta kontroli str. 148-149/**.

Powyższe nie znajduje potwierdzenia, ponieważ w przypadku dziecka (poz. nr 7 w Wykazie dzieci) diagnozę psychofizyczną sporządzono 06 października 2023 r. **/akta kontroli str. 109-113/** natomiast okres realizacji planu określono od 01 września 2023 r. do 29 lutego 2024 r. **/akta kontroli str. 141-143/**, co oznacza, że plan był sporządzony i realizowany jeszcze przed dokonaniem

diagnozy. Przyczyną nieprawidłowości był niedostateczny nadzór nad dokumentowaniem pracy z dzieckiem. Nie stwierdzono skutku powyższej nieprawidłowości.

Zapisy § 15 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia wskazują, że plan pomocy dziecku winien być opracowany również na podstawie dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8 ust. 1 tego aktu prawnego, która obejmuje:

- odpis aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub pólsierot również odpis aktu zgonu zmarłego rodzica;
- orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce albo wnioski rodziców, dziecka lub osoby trzeciej o umieszczenie dziecka w placówce;
- dokumentację o stanie zdrowia dziecka, w tym kartę szczepień;
- dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne;
- informację o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach.

W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji wychowanków, znajdujących się pod poz. nr 1, 11 i 14 w Wykazie dzieci, stwierdzono brak kart szczepień oraz informacji o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach. Natomiast w dokumentacji wychowanka, znajdującego się pod poz. nr 7 w Wykazie dzieci, brak było dokumentów szkolnych, w tym świadectw szkolnych, a także informacji o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach.

Dyrektor zapytany, czy w związku z brakiem pełnej dokumentacji, określonej w wyżej cytowanych przepisach, występował o jej uzupełnienie, poinformował, że *„Każdorazowo przy przyjmowaniu każdego dziecka i braku dokumentów Dom św. Faustyny zwraca się z pismem lub telefonicznie do PCPR o uzupełnienie braków formalnych przy kierowaniu nieletniego do placówki. W zależności od uzyskanych zapewnień pracowników stosuje się formę ustną, pisemną lub telefoniczną. W niektórych przypadkach dyrektor sam występuje o uzyskanie takich dokumentów od osób z rodziny lub instytucji państwowych. Karty szczepień [tu dane wychowanków pod poz. nr 1, 11 i 14 w Wykazie] zostały (...) przekazane do lekarza rodzinnego, natomiast informacje o prowadzonej pracy z rodziną w przypadku [tu dane wychowanków pod poz. nr 11 i 14 w Wykazie] nie były stworzone przez pracowników GOPS ponieważ rodziny w/w dzieci odmawiały współpracy. Występowanie o brakujące dokumenty miało się z celem. Świadectwo szkolne [tu dane wychowanka poz. nr 7 w Wykazie] zostało przekazane do [tu nazwa młodzieżowego ośrodka wychowawczego], kserokopia została przesłana dnia 15.04.2024 r. Pracownik PCPR na zespole dotyczącym [tu dane wychowanka poz. nr 1 w Wykazie] zobowiązał się do dostarczenia zaległej dokumentacji. W trakcie prac zespołu okazało się, że rodzice dziecka nie współpracują z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Taki plan przestał być aktualny i nie wnosił istotnych elementów do dalszej pracy. W związku z powyższym placówka zrezygnowała z pisemnego wystąpienia do PCPR” /akta kontroli str. 150-151/.*

W opinii zespołu inspektorów, w przypadku przekazywania dokumentacji dziecka, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia, innym podmiotom, Placówka winna posiadać kserokopie tych dokumentów, w celu pełnego wglądu w sytuację dziecka oraz jego potrzeb, które należy uwzględnić w planie pomocy. W przypadku braku pełnej dokumentacji dziecka, określonej w powyższych przepisach, Dyrektor winien niezwłocznie wystąpić o jej uzupełnienie, dochowując zasady pisemności. Posiadanie informacji na temat prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach (w tym także dotyczących odmowy współpracy), niewątpliwie pozwoli na określenie w planie pomocy właściwych celów oraz kierunków działań w pracy z dzieckiem.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości była nieodpowiednia organizacja pracy. Poza formalnym brakiem dokumentów, nie stwierdzono widocznych skutków powyższej nieprawidłowości.

Każdy plan pomocy, który poddano analizie, zawierał podpis dziecka, potwierdzający, że stosownie do art. 4 a ustawy w.r.p. oraz § 15 ust. 2 rozporządzenia, uwzględniono jego zdanie podczas opracowania tego dokumentu.

Plan pomocy wychowanka z poz. nr 7 w Wykazie dzieci, zawierał podpis asystenta rodziny **/akta kontroli str. 141-144/**, co stanowi potwierdzenie, że zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia, asystent rodziny współpracował z wychowawcą kierującym procesem wychowawczym dziecka przy jego opracowaniu.

Stosownie do zapisów § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia, w planie pomocy winno się określać cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, z uwzględnieniem w szczególności wieku dziecka, jego możliwości psychofizycznych, sytuacji rodzinnych i przebiegu procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

W toku kontroli stwierdzono, że wszystkie plany pomocy zawierały cele długoterminowe i krótkoterminowe oraz działania. Wśród zaplanowanych działań nie wyodrębniono działań długoterminowych i krótkoterminowych **/akta kontroli str. 120-147/**.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach poinformował, że *„Działania są przyporządkowane do konkretnych celów długoterminowych lub krótkoterminowych, lecz nie są specjalnie wyszczególnione”* **/akta kontroli str. 148-149/**.

Kontrolujący udzielając Dyrektorowi bieżącego instruktażu wskazali na zasadność wyodrębniania w planach działań długoterminowych i krótkoterminowych oraz przypisywania ich odpowiednio celom długoterminowym i krótkoterminowym.

Przepisy § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia stanowią, że w planie pomocy dziecku wyznacza się cel pracy z dzieckiem, uwzględniający powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie do usamodzielnienia.

Analizowane plany pomocy nie zawierały celu pracy z dzieckiem, co było niezgodne z powyższymi przepisami **/akta kontroli str. 120-147/**.

Dyrektor Placówki składając wyjaśnienia w tej sprawie wskazał, że *„(...) Wychowawca tworząc plan pomocy dziecku przy ustalaniu celów krótko i długoterminowych w domyśle kierował się celem głównym (we wszystkich przypadkach usamodzielnieniem dziecka)”* **/akta kontroli str. 152-153/**.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości był niedostateczny nadzór nad opracowywaniem planów pomocy. Nie stwierdzono skutku powyższej nieprawidłowości.

Ponadto ustalono, że ujęte w planach pomocy terminy realizacji nie zawsze były precyzyjnie wskazane, tj. zawierały wpisy: *„codziennie”, „podczas dyżurów”, „w razie potrzeby”, „podczas zajęć grupowych”, „w czasie odwiedzin”* **/akta kontroli str. 120-147/**. Określono zatem częstotliwość działań, a nie termin ich realizacji.

W opinii zespołu inspektorów precyzyjne określenie terminów umożliwia weryfikację realizacji poszczególnych działań, ujętych w planach. Daje wychowawcom realny obraz nad czym w kolejności należy jeszcze pracować.

Analizy planów pomocy pozwala stwierdzić, że co do zasady były one spójne z diagnozami psychofizycznymi oraz opiniami/orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznych, bowiem zawierały wskazania ujęte w tych dokumentach, za wyjątkiem dwóch przypadków:

- I dziecko (poz. nr 1 w Wykazie dzieci) – brak działań dotyczących rozwijania zainteresowań, stosownie do zaleceń ujętych w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz diagnozie **/akta kontroli str. 104-108, 154-157, 120-123/**,

- II dziecko (poz. nr 7 w Wykazie dzieci) – brak działań mających na celu pogłębienie diagnozy u lekarza specjalisty – ....., pomimo, że w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej zawarto takie wskazanie **/akta kontroli str. 109-113, 158-162, 141-147/**.

Dyrektor wyjaśniając pierwszy przypadek wskazał, że „(...) wychowawca prowadzący podjął rozmowę z [tu dane dziecka] na temat alternatywnego spędzania czasu wolnego lecz ze względu na brak współpracy wychowanki z wychowawcą i odmowę uczestniczenia w regularnych zajęciach nie ujął tego w planie pracy, skupiając się na innych ważnych kwestiach.” **/akta kontroli str. 163-164/**.

Natomiast w przypadku II dziecka poinformował, że lekarz rodzinny, po dokonaniu analizy jego dokumentacji medycznej nie widział podstaw do wydania skierowania na badanie u specjalisty **/akta kontroli str. 165-166/**.

Informacje przekazane przez Dyrektora nie znalazły potwierdzenia w analizowanej dokumentacji tych dzieci, tj. kartach pobytu **/akta kontroli str. 187-202/**.

Ponadto stwierdzono, że w przypadku wychowanka pod poz. nr 14 w Wykazie dzieci (lat 19), w planie pomocy, w sferze – usamodzielnienie, nie uwzględniono kwestii dotyczącej opracowania indywidualnego programu usamodzielnienia **/akta kontroli str. 137-140/**, co było niezgodne z § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia, który stanowi, że w planie pomocy winien być uwzględniony m.in. przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

Dyrektor kontrolowanej Jednostki, w odpowiedzi na zapytanie kontrolujących w powyższej sprawie wyjaśnił, że „(...) wychowawca prowadzący podjął rozmowę z [tu dane wychowanka] na temat jego programu usamodzielnienia. Wychowanek uznał, że program ten napisze wspólnie z babcią (opiekunem prawnym) i nie widział potrzeby sporządzania go wspólnie z wychowawcą. Wychowawca prowadzący, informacje uzyskane od wychowanka zweryfikował (...) z potencjalnym opiekunem usamodzielnienia. W związku z powyższym w swoim planie skupił się na innych aspektach usamodzielnienia” **/akta kontroli str. 167-168/**.

W opinii zespołu inspektorów plan pomocy dziecku, jako podstawowy dokument, na podstawie którego prowadzona jest praca opiekuńczo-wychowawcza, winien obejmować wszystkie wskazania, wynikające zarówno z diagnozy psychofizycznej dziecka, jak i opinii/orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Zalecenia ujęte w powyższych dokumentach, mają bowiem na celu niwelowanie stwierdzonych deficytów i nieprawidłowości w funkcjonowaniu dziecka i odpowiadają jego potrzebom.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, plan pomocy winien także odzwierciedlać całokształt przebiegu procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia, a nie tylko wybrane kwestie. W związku z tym, w przypadku pełnoletniego wychowanka, o którym mowa powyżej, plan pomocy, realizowany do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności, winien zawierać informacje, że IPU zostanie opracowany z babcią.

Przyczyną stwierdzonego uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej. W dwóch pierwszych przypadkach nie stwierdzono skutków

powyższego uchybienia. Natomiast w trzecim przypadku kontrolującym trudno było ustalić skutek uchybienia, ponieważ w dokumentacji wychowanka brak było kserokopii indywidualnego programu usamodzielnienia, o czym mowa poniżej.

Ustalono ponadto, że w analizowanych planach uwzględniono kwestię podtrzymywania kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi, a także rozwój pasji i zainteresowań dziecka (za wyjątkiem przypadku I dziecka, co zostało opisane na str. 11 niniejszego wystąpienia). Stwierdzono, jednocześnie, że niektóre cele i działania, ujęte w planach wskazanych poniżej, nie zawsze były zindywidualizowane i precyzyjnie dookreślone, np.:

- plan pomocy dziecka pod poz. nr 1 w Wykazie dzieci - w sferze intelektualnej - cel długoterminowy: „kształtowanie nawyku systematycznego uczenia się”, cel krótkoterminowy: „wspieranie w nauce własnej, pomoc w nadrobieniu zaległości”, zaplanowane działania: „systematyczna nauka własna, pomoc w nauce” - nie doprecyzowano czego te zaległości dotyczą, jakich przedmiotów oraz kto ma takiej pomocy udzielić **/akta kontroli str. 120/**;
- plan pomocy wychowanka pod poz. nr 7 w Wykazie dzieci - w sferze emocjonalno-społecznej - cel długoterminowy: „kształtowanie prawidłowych postaw społecznych/wzorców rówieśniczych”, cel krótkoterminowy: „umożliwienie rozwoju pasji i zainteresowań”, zaplanowane działania: „wspieranie w rozwoju zainteresowań, pasji, hobby” - nie dookreślono jakie zainteresowania, pasje, czy hobby wychowanka będą rozwijane **/akta kontroli str. 144/**;
- plan pomocy wychowanka pod poz. nr 14 w Wykazie dzieci - w sferze usamodzielnienia - cel długoterminowy: „samodzielność”, cel krótkoterminowy: „wykształcenie nowych i udoskonalenie istniejących umiejętności”, zaplanowane działania, np. : „motywowanie do nabywania nowych umiejętności, doskonalenie istniejących umiejętności” - brak jest informacji jakie konkretnie umiejętności będą doskonalone oraz jakie wychowanek nabędzie w toku realizacji planu **/akta kontroli str. 139/**.

Wskazać należy, że zindywidualizowanie i doprecyzowanie celów oraz działań w planach pomocy pozwoli na podejmowanie działań adekwatnych do bieżących potrzeb dziecka.

Ustalono, że realizacja planów pomocy dziecku dokumentowano w zeszytach: dyżurów **/akta kontroli str. 169-192/**, wydawania leków, wyjść wychowanków oraz dokumentacji indywidualnej podopiecznych, tj. w: kartach pobytu (o czym mowa w dalszej części wystąpienia pokontrolnego), kartach udziału w zajęciach dodatkowych i specjalistycznych oraz arkuszu badań i obserwacji (prowadzonych przez wychowawców) **/akta kontroli str. 193-208, 209-210, 136, 211-216/**. Realizację założeń ujętych w planach, dotyczących kontaktów z bliskimi odzwierciedla także dokumentacja, sporządzana na okoliczność urlopowania dziecka, tj. oświadczenia osób przejmujących opiekę nad dzieckiem o zapewnieniu mu bezpieczeństwa i odpowiednich warunków do prawidłowego rozwoju **/akta kontroli str. 217/**.

- **prowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych oraz sporządzanie arkuszy badań i obserwacji**

Ustalono, że w myśl § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, pedagog oraz psycholog sporządzali karty udziału w zajęciach dzieciom, które obejmowali swoim wsparciem, **/akta kontroli str. 218-220, 225/**.

Ponadto ustalono, że w Placówce, zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, dla każdego dziecka, którego dokumentację analizowano, psycholog oraz pedagog prowadzili arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych, zawierające: datę, treść obserwacji oraz podpis osoby dokonującej wpisu **/akta kontroli str. 221-224/**.

Dokumentacja prowadzona przez pedagoga oraz psychologa. odzwierciedlała m.in prowadzoną pracę wychowawczą w PO-W nr 1 oraz realizację działań Placówki w kontekście potrzeb wsparcia opieką specjalistyczną.

▪ **prowadzenie kart pobytu**

Ustalono, że każdemu dziecku w Placówce, którego dokumentację badano, zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia prowadzono kartę pobytu. Karty te opracowywano na dany rok szkolny i zawierały elementy, określone w § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia **/akta kontroli str. 193-208/**.

Kartę, w myśl § 17 ust. 4 pkt. 2 rozporządzenia, uzupełniano nie rzadziej niż co miesiąc, co potwierdziły dokonywane w każdym miesiącu wpisy.

Analiza kart pobytu wykazała, że były one spójne z planami pomocy i odzwierciedlały realizację działań, ujętych w tych dokumentach. W przypadku dziecka, którego rodzina biologiczna była objęta wsparciem asystenta rodziny, w karcie odnotowywano współpracę Placówki z asystentem rodziny **/akta kontroli str. 207/**.

Dyrektor Jednostki poinformował, że „*W Placówce przebywa dziecko, które podczas umieszczania zostało rozdzielone z rodzeństwem. Sytuacja taka spowodowana była tylko i wyłącznie ograniczoną ilością miejsc w placówce. Pracownicy placówki umożliwiają rozdzielonemu rodzeństwu kontakt bezpośredni, telefoniczny lub za pośrednictwem aplikacji internetowych*” **/akta kontroli str. 226, 96-97/**. Z informacji przekazanych przez Dyrektora wynika także, że w Placówce umożliwia się wychowankom bezpośrednie kontakty z innymi członkami rodzin i osobami bliskimi, którzy mogą ich odwiedzać w dni robocze od godz. 17.00 do godz. 19.00, oraz w weekendy od godz. 15.00 do godz. 18.00. Ponadto dzieciom umożliwia się kontakty z rodziną i osobami bliskimi poprzez rozmowy telefoniczne oraz za pośrednictwem aplikacji internetowych oraz podczas urlopowania do domów osób bliskich **/akta kontroli str. 227, 96-97/**.

Zapisy w kartach pobytu odzwierciedlają podejmowanie przez Placówkę działań na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną i osobami bliskimi, w tym także rodzeństwem.

▪ **dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka**

Przepisy art. 135 ustawy wrispsz wskazują, że w placówce opiekuńczo-wychowawczej zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka ocenia sytuację umieszczonego dziecka. Stosownie do art. 138 ust. 1 powyższej ustawy zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Analiza arkuszy pn. „*Okresowa ocena sytuacji dziecka przebywającego w instytucjonalnej pieczy zastępczej*”, stanowiących akta kontroli **str. 228-260**, wykazała, iż uwzględniono w nich wszystkie obszary wskazane w art. 136 ustawy wrispsz. Stwierdzono jednocześnie, że dokumentacja, dotycząca ocen nie zawsze była rzetelnie wypełniana we wszystkich obszarach, tj. w przypadku:

- dziecka pod poz. nr 1 w Wykazie dzieci – w arkuszu oceny, dokonanej 10 sierpnia 2023 r. i 19 lutego 2024 r. brak informacji w zakresie modyfikacji planu pomocy dziecku **/akta kontroli str. 231-236/**;

- dziecka pod poz. nr 7 w Wykazie dzieci - w arkuszu oceny, dokonanej 15 grudnia 2023 r. nie zawarto żadnej informacji, czy sytuacja prawna dziecka umożliwia przysposobienie i czy w związku z tym zachodzi konieczność monitorowania procedur adopcyjnych **/akta kontroli str. 241-243/**.

Dyrektor wyjaśniając przypadek pierwszego dziecka poinformował, że „(...) *podczas dokonywania oceny sytuacji dziecka [tu dane wychowanka] (...) nie ujęto informacji, czy plan pomocy dziecku wymaga modyfikacji, gdyż z uwagi na zespoły innych wychowanków, odbywające się tego dnia zostało to nieumyślnie pominięte. Zalecenie zespołu zostało wydane ustnie, przy czym wychowawca nie zanotował tej informacji w dokumentacji z przyczyn mi nieznanych*” **/akta kontroli str. 261-262/**. Natomiast w przypadku drugiego dziecka wskazał, iż „(...) *podczas dokonania okresowej oceny sytuacji dziecka [tu dane dziecka] (...) nie ujęto informacji, czy aktualna sytuacja prawna dziecka umożliwia jego przysposobienie, gdyż zespół ustalił, że nie jest to możliwe ze względu na sytuację prawną chłopca. W związku z dynamiczną sytuacją odbywającą się na zespole osoba dokonująca wpisu pominęła ten wpis*” **/akta kontroli str. 261-262/**.

Kontrolujący przyjęli wyjaśnienia Dyrektora w powyższej sprawie. W ramach bieżącego instruktażu wskazali na konieczność rzetelnego prowadzenia dokumentacji dotyczącej okresowej oceny.

Stwierdzono, że w przypadku 2 dzieci (poz. nr 1 i 11 z Wykazu dzieci) termin dokonania okresowej oceny, określony w art. 138 ust. 1 ustawy wripsz został przekroczony. W obu przypadkach oceny dokonano 10 sierpnia 2023 r., a następnie 19 lutego 2024 r. **/akta kontroli str. 231-237, 251-257/**.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach wskazał, że „(...) *informujemy, iż dziewięciodniowe przekroczenie terminu zespołów wynikało z przyczyn losowych. Zaplanowany wcześniej zespół nie mógł się odbyć z przyczyn niezależnych od pracodawcy. Istotna część członków zespołu nie mogła z przyczyn zdrowotnych uczestniczyć w zespole*” **/akta kontroli str. 263-264/**. Wskazać należy, że kontrolującym nie przedłożono żadnej dokumentacji, która potwierdzałaby powyższe wyjaśnienia **/akta kontroli str. 265/**.

Ponadto, zgodnie z interpretacją przepisów, ujętą w „*Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Komentarz*” autorstwa Barbary Królak i Marka Rączki, przepisy ustawy wripsz nie wskazują, aby niestawiennictwo któregośkolwiek członka na posiedzeniu zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, uniemożliwiało przeprowadzenie oceny.

Przyczyną uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób organizacji pracy. W toku kontroli nie stwierdzono skutku powyższego uchybienia w zakresie objętym kontrolą.

Ustalono, iż oceny, które dotyczyły:

- wychowanka pod poz. nr 1 w Wykazie dzieci – z dnia 29 czerwca 2023 r. i 19 lutego 2024 r. **/akta kontroli str. 228-230, 234-237/**,
- wychowanka pod poz. nr 7 w Wykazie dzieci – z dnia 21 września i 15 grudnia 2023 r. oraz 19 lutego 2024 r. **/akta kontroli str. 238-247/**,
- wychowanka pod poz. nr 11 w Wykazie dzieci - z dnia 14 lutego 2023 r. i 19 lutego 2024 r. **/akta kontroli str. 248-250, 254-257/**,
- wychowanka pod poz. nr 14 w Wykazie dzieci – z dnia 14 lutego 2023 r. **/akta kontroli str. 258-260/**,

nie były dokonywane w pełnym składzie, określonym w art. 130 ust. 1 ustawy wripsz, tzn. odbyły się bez udziału pedagoga.

Dyrektor zapytany o przyczynę tego stanu rzeczy odpowiedział, że „(...) pedagog w wyżej wymienionych terminach przebywał na urlopie wypoczynkowym lub pełnił inne obowiązki służbowe” **/akta kontroli str. 263-264/**.

Nadmienić należy, iż pedagog jest osobą posiadającą specjalistyczną wiedzę w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych, dlatego też dokonanie oceny sytuacji dziecka bez udziału tego specjalisty może mieć istotny wpływ na rzetelność tej oceny. W związku z powyższym, mając na uwadze, że kontrolowana Jednostka jest placówką całodobową, posiedzenie zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka należy planować w ten sposób, aby umożliwić udział wszystkim osobom, którzy winni w nim uczestniczyć, zgodnie z przepisami art. 137 ustawy wrispz (np. w dogodnych dla wszystkich godzinach popołudniowych).

W toku kontroli zespół inspektorów nie stwierdził skutku powyższej nieprawidłowości.

Przepisy art. 4a ustawy wrispz nakładają obowiązek wysłuchania dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają, w szczególności przy dokonywaniu oceny jego sytuacji. W związku z tym, że przedłożona dokumentacja nie odzwierciedlała realizacji tego obowiązku kontrolujący zwrócili się z zapytaniem do Dyrektora, w powyższej sprawie. Dyrektor udzielając wyjaśnień wskazał, że „Każde dziecko w placówce, przed zespołem jest informowane o terminie zespołu oraz o uwagach wychowawcy wnoszonych na zespół. Ten fakt dokumentowany jest w dokumentacji dziecka lub/i w zeszycie głównym placówki przez wychowawcę” **/akta kontroli str. 266-267/**.

W „zeszycie głównym” i/lub w karcie pobytu wychowawcy faktycznie zawierali informacje, że w danym dniu odbyło się posiedzenie zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka **/akta kontroli str. 169-172, 207/**. Brak było natomiast potwierdzenia, że dziecko zostało na tę okoliczność wysłuchane. Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości jest niedopełnienie czynności przez wychowawcę. W toku kontroli nie ustalono skutku wskazanej nieprawidłowości.

W wyniku analizy arkuszy okresowych ocen **/akta kontroli str. 228-260/** stwierdzono, że zawierały one zapis „zapoznano wychowanka z wnioskami zespołu oraz udzielono stosownych wyjaśnień”. W każdym analizowanym przypadku brak było jednak podpisu wychowanka, potwierdzającego, że zapoznał się on z wnioskami ustalonymi na posiedzeniu zespołu oraz otrzymał stosowne wyjaśnienie w tym zakresie **/akta kontroli str. 228-260/**.

Z wyjaśnień Dyrektora PO-W nr 1 wynika, że „(...) każdy wychowanek został zapoznany z wnioskami zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz udzielone zostały mu wyjaśnienia. Podpisy zostały pominięte przez przeoczenie wychowawców sporządzających dany dokument” **/akta kontroli str. 268-269/**.

Kontrolujący nie stwierdzili, aby wykryte uchybienie skutkowało brakiem wiedzy wychowanka na temat podjętych wobec niego decyzji na posiedzeniu zespołu.

5. planowanie pracy z wychowankiem usamodzielnianym

Ustalono, że dokumentacja pełnoletniego wychowanka (poz. nr 14 w Wykazie dzieci), prowadzona w formie skoroszytu, obejmowała m.in.: dane osobowe, informacje o rodzinie, opis funkcjonowania społecznego podopiecznego w Placówce z uwzględnieniem samowolnego opuszczania Placówki, informacje o przebiegu kontaktów Placówki ze szkołą, do której uczęszcza podopieczny, oraz jego nauki szkolnej, informacje o stanie zdrowia/lekach/pobytach w szpitalu,

informacje o potrzebach wychowanka związanych z usamodzielnieniem, kartę potrzeb materialnych, kartę odzieżową i kartę przedmiotów własnych **/akta kontroli str. 270-279/**.

Zapisy art. 145 ust. 2 ustawy wrispsz wskazują, że osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby. Natomiast stosownie do art. 145 ust. 4 wyżej cytowanej ustawy osoba usamodzielniana, wraz z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez nią pełnoletności, opracowuje indywidualny program usamodzielnienia (IPU).

W dokumentacji wychowanka, o którym mowa powyżej, w obszarze danych osobowych znajdowały się informacje, potwierdzające wskazanie opiekuna usamodzielnienia. Brak było natomiast kserokopii IPU. Stwierdzono jednocześnie, że w planie pomocy dziecku, który był realizowany do momentu osiągnięcia przez tego wychowanka pełnoletności, nie ujęto działań związanych z opracowaniem przez niego IPU **/akta kontroli str. 137-140/**.

Dyrektor Jednostki poinformował, że *„W dokumentacji wychowanków nie gromadzimy indywidualnych programów usamodzielnienia. To jest dokument przekazywany przez wychowanka do powiatowego centrum pomocy rodzinie. Odnotowujemy w dokumentacji wychowanków informacje o tym, kto pełni funkcje opiekuna usamodzielnienia. Indywidualny program usamodzielnienia pozostaje w dokumentacji wychowanka, gromadzonej w Placówce wówczas, gdy jego opiekunem usamodzielnienia jest wychowawca Jednostki. Sporządzenie indywidualnego programu usamodzielnienia nie jest obligatoryjne, pozostaje w kompetencjach wychowanka i jego opiekuna usamodzielnienia”* **/akta kontroli str. 280/**.

W ocenie kontrolujących dobrą praktyką, sprzyjającą wspieraniu wychowanka, jest przechowywanie kopii indywidualnego programu usamodzielnienia w dokumentacji wychowanka, który de facto nadal pozostaje podopiecznym Placówki. Powyższe umożliwi wychowankowi i jego wychowawcy prowadzącemu wgląd do tego dokumentu w celu monitorowania sposobu jego realizacji, dokonania ewentualnej modyfikacji, w przypadku, gdy zajdzie taka konieczność oraz udzielenia pomocy w realizacji założeń IPU. W powyższym zakresie Dyrektorowi udzielono bieżącego instruktażu.

6. Jakość opieki zapewnianej przez Placówkę w ocenie dzieci

W ramach postępowania kontrolnego zespół inspektorów 15 i 16 kwietnia 2024 r. przeprowadził rozmowy kierowane z 13 wychowanków w zakresie jakości opieki zapewnianej w Placówce. Kontrolujący nie przeprowadzili rozmowy z 1 wychowankiem, ponieważ przebywał on poza Placówką, o czym mowa we wcześniejszej części wystąpienia (str. 6). Wyniki przeprowadzonych rozmów stanowią **akta kontroli str. 281-293**.

Podczas rozmów indywidualnych z zespołem inspektorów, wszyscy wychowankowie pozytywnie wypowiedali się na temat sprawowanej opieki oraz zaspakajania ich potrzeb. Jednogłośnie wskazali, że w Placówce czują się bezpiecznie. Wszyscy potwierdzili również, iż umożliwia im się kontakty z rodziną lub osobami bliskimi. Wychowankowie wskazali, że mogą liczyć na pomoc wychowawców, którzy m.in. pomagają w rozwiązywaniu ich problemów, czy podejmowaniu działań.

Na pytanie kontrolujących, czy w Placówce podejmowane są działania mające na celu realizację planu pomocy dziecku, 8 wychowanków udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 1 dziecko nie udzieliło

żadnej odpowiedzi, a 2 pełnoletnich wychowanków wskazało, że realizuje indywidualny program usamodzielnienia. Natomiast 2 dzieci poinformowało, że nie przypomina sobie takiego dokumentu.

W związku z powyższym, kontrolujący w ramach bieżącego instruktażu wskazali Dyrektorowi, aby z dziećmi omawiać i przypominać im kwestie ujęte w planach pomocy.

7. Pozostałe ustalenia

W dniu 15 kwietnia 2024 r. zespół kontrolny przeprowadził ogląd Placówki, a z dokonanych ustaleń sporządzono notatkę służbową, stanowiącą **akta kontroli str. 294**.

W wyniku przeglądu pomieszczeń Jednostki stwierdzono, że wychowankowie mieszkają w dwóch pokojach 3-osobowych i czterech pokojach 2-osobowych. Pokoje są odpowiednio oświetlone, wyposażone w niezbędne meble, a ich powierzchnia umożliwia wychowankom swobodne funkcjonowanie oraz naukę. W Placówce znajduje się również: kompleksowo wyposażona kuchnia, salon, stanowiący miejsce spotkań i wypoczynku, dwie łazienki (chłopców oraz dziewcząt), a także pralnia, wyposażona m.in. w 2 pralki i suszarkę.

Podczas przeprowadzania oględzin Placówki, stwierdzono, że pomieszczenia użytkowe posiadały domowy charakter, były czyste i przytulne, za wyjątkiem trzech pokoi. Ściany w tych pokojach były znacznie zabrudzone i wymagają odmalowania. Stwierdzono jednocześnie, że wymiany/naprawy wymagają również rolety, znajdujące się na oknach w dwóch z wyżej wskazanych pokoi. Powyższe omówiono szczegółowo z Dyrektorem kontrolowanej Jednostki również w rozmowie podsumowującej kontrolę.

8. Uwagi i wnioski

Ustalono, że dokumentacja wychowanków prowadzona jest przez wychowawcę kierującego jego procesem wychowawczym w formie skoroszytu, który zakładany jest na dany rok szkolny. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż dokumentacja w Placówce prowadzona jest w sposób przejrzysty i czytelny oraz zawiera istotne informacje o funkcjonowaniu wychowanków oraz prowadzonej pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Dokumentacja ta, co do zasady odzwierciedla realizację „Programu pracy opiekuńczo-wychowawczej i profilaktycznej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń w Etku”, oraz realizację przygotowanych planów pomocy dziecku.

Poddana kontroli dokumentacja czworga wychowanków pozwala stwierdzić, że wychowawcy kierujący ich procesem opiekuńczo-wychowawczym z zaangażowaniem wspierali wychowanków przygotowując ich w kierunku usamodzielnienia.

9. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy w.rp, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1. Dostosować zapisy w Statucie Placówki w zakresie jej typu, zgodnie z decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego zezwalającą na prowadzenie Placówki, wydaną w dniu 23 października 2014 r. (znak: PS-IV.9423.2.10.2014 ICH), zmienioną w dniu 22 lutego 2017 r. (znak: PS-VI.9423.3.4.2017 AB).**

2. Funkcję wychowawcy powierzać osobom, po zweryfikowaniu i potwierdzeniu, iż nie figurują one w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, zgodnie art. 7b i 98 ust. 3 pkt 3a ustawy wrispz.
3. Plan pomocy dziecku opracowywać na podstawie diagnozy psychofizycznej, niezwłocznie po jej sporządzeniu, zgodnie z § 15 ust. 1 i 4 pkt 1 rozporządzenia.
4. W planie pomocy dziecku uwzględniać wszystkie wskazania wynikające z diagnozy i opinii/orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, a także, zgodnie z § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia określać całokształt przebiegu procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia, w tym opracowanie indywidualnego programu usamodzielnienia.
5. Plan pomocy dziecku opracowywać w oparciu o pełną dokumentację, określoną w § 8 ust. 1 rozporządzenia.
6. W przypadku niepełnej dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa § 8 ust. 1 rozporządzenia, niezwłocznie wystąpić do właściwych instytucji o jej uzupełnienie.
7. W planie pomocy dziecku wyznaczać cel pracy z dzieckiem, zgodnie § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia.
8. Przestrzegać terminów przeprowadzania okresowej oceny sytuacji dziecka, określonych w art. 138 ust 1 ustawy wrispz oraz dokonywać jej z udziałem wszystkich osób, wskazanych w art. 137 ust. 1 ustawy wrispz.
9. Dokonując okresowej oceny sytuacji dziecka wysłuchać dziecko, zgodnie z art. 4a ustawy wrispz. Zapoznawać dziecko z wnioskami zespołu oraz dokumentować ten fakt.
10. Wzmocnić nadzór wewnętrzny nad dokumentowaniem pracy opiekuńczo-wychowawczej i wdrożyć instruktaż przekazany podczas kontroli.

Pouczenie

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477).

**Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Piotr Duda
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej**

Katarzyna Stefanowska - *główny specjalista*
Agnieszka Brzozowska - *główny specjalista*